

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
PL 189, 90101 Oulu
pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

dnrot 722/2025 ja 724-739/2025
26.5.2025

Ylitornion - Pellon Luonto ry
ylitornio-pello@sll.fi

Kiitämme hallinto-oikeutta mahdollisuudesta lausua asiassa.

Selvitys muutoksenhakuoikeudesta

Yhdistyksen kotikunta on Ylitornio. Yhdistyksen toiminta-alue käsittää Ylitornion ja Pellon kunnat. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä säilyttää ja vaalia kulttuuriperintöä toiminta-alueellaan (liitteenä täydennys ja yhdistyksen säännöt).

Selvitys muutoksenhakuajasta

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on ollut 17.4.2025 ja 30 vuorokauden valitusaika alkaa 18.4.2025. 30 vuorokautta tulee täyteen lauantaina 17.5.2025, jolloin valituksen jättöpäivä siirtyy viikonlopun yli ja on viimeistään 19.5.2025. Tämä valitus on jätetty sitä ennen ja on siten saapunut määräajassa.

Päätös, johon haetaan muutosta

Pellon kunnan rakennuslautakunnan poikkeamispäätökset, joilla nämä poikkeamisluvat 25-0002-POI – 25-0018-POI, 15.4.2025 on myönnetty.

Vaatimukset

Pellon kunnan rakennuslautakunnan päätökset, joilla wpd Palovaaran tuulipuisto Oy:lle on myönnetty poikkeamisluvat 25-0002-POI – 25-0018-POI (liite 1), tulee kumota ja poikkeamislupahakemukset tulee hylätä seuraavilla perusteilla:

Samoille tuulivoimaloille on olemassa 8.8.2022 myönnetyt rakennusluvut (liite 2), joille wpd Suomi Oy on hakenut jatkolupaa, niin että rakennustyöt on aloitettava viimeistään 25.8.2027 ja saatettava loppuun 25.8.2029, ja lupaviranomainen on hyväksynyt jatkoluvat 11.5.2025 (liite 3). Jos valituksenalaisilla päätöksillä myönnetyt poikkeamisluvat tulevat voimaan, seurauksena on tilanne, jossa samoille tuulivoimaloille on voimassa kahdet rakennusluvut. Poikkeamispäätökset tulee kumota, koska niiden myöntämisen yhteydessä lupaviranomainen ei ole ottanut kantaa siihen, mikä on uusien ja aikaisemmin myönnettyjen rakennuslupien välinen suhde ja jäävätkö vanhat luvat poikkeamislupien kanssa voimaan vai tarkoittaako poikkeamislupien myöntäminen samalla vanhojen rakennuslupien kumoutumista. Jos samalle rakennuskohteelle myönnetään useita erilaisia lupia, syntyy oikeudellisesti epäselvä ja lainvastainen tilanne.

Kun tuulivoimalan kokoa kasvatetaan jäljempänä esimerkeissä kuvatulla tavalla, tulee YVA sekä luonto- ja linnustoselvitykset tehdä uudestaan:

Poikkeamishakemuksessa (liite 4) sanotaan, että rakennushanke sijaitsee Palovaaran tuulipuiston yleiskaava-alueella ja rakentamisluvan myöntäminen edellyttää poikkeamislupaa, koska suunniteltu kaikkien voimaloiden voimalakorkeus ylittää kaavassa esitetyn voimaloiden enimmäiskorkeuden sekä pääosassa voimaloita voimalan roottori ylittää kaavan mukaisen voimala-alueen, ylitys vaihtelee voimalayksiköittäin ja on 0-81 m (liite 5).

Tuulivoimalan korkeuden nosto 10 metrillä kasvattaa törmäysriskialuetta huomattavasti niin leveydeltään kuin korkeudeltaan. Poikkeaminen on huomattava, kun verrataan vanhan rakennusluvan 230 metriä korkeaa ja 140 metriä leveää (pyörimiskehä) rakennusta poikkeamishakemuksessa mainittuun 240 metriä korkeaan ja 200 metriä leveään rakennukseen (liite 6). Tilantarve kasvaa eritoten lähempänä maata (liite 7).

Ylitornion – Pellon Luonto ry ja rajanaapuri Katriina Koskela ovat jättäneet poikkeushakemuksiin huomautuksen (liite 8), jonka vastineessa (liite 9) wpd Suomi Oy ei ota kantaa poikkeamishakemuksessa mainitsemaansa tuulivoimalatyyppiin mutta ottaa esimerkiksi toisen markkinoilla olevan voimalatyyppin, jonka roottorin halkaisija on 175 metriä ja pyyhkäisykorkeus alimmillaan 65 metriä (liite 7).

Vanhan rakennusluvan YVA sekä sen erillisraportti Luonto- ja linnustoselvitykset (liite 10) vuodelta 2015 perustuvat seuraavan kokoisiin voimaloihin: ”Kaikissa tarkastelluissa toteutusvaihtoehtoissa tuulivoimaloiden tornikorkeus on 120–160 metriä ja lavan pituus 50–70 metriä. Kokonaiskorkeus on enintään 230 metriä.” Edelleen YVAssa mainitaan, että ”roottoriympyrän halkaisija maksimissaan 140 metriä (siipi 70 m)”.

Linnustoselvitys

Linnustoraportissa vuodelta 2015 (liite 10) sanotaan: ”Lintujen lentokorkeus arvioitiin kolmiportaisella asteikolla, joka vastaa hankkeen alkuvaiheessa suunniteltujen tuulivoimaloiden kokoja: I = alle 80 m, II = 80–200 m ja III = yli 200 m. Lentokorkeusluokittelussa korkeus II määritellään tuulivoimaloiden törmäysriskikorkeudeksi, joka on korkeus missä tuulivoimalan lavat pyörivät.”

wpd Suomi Oy sanoo vastineessaan (liite 9) Ylitornion – Pellon Luonto ry:n ja rajanaapuri Katriina Koskelan huomautukseen (liite 8), että Lapin liiton aurinko- ja tuulivoimaselvityksen 2023-2024 perusteella alue soveltuu hyvin tuulivoima-alueeksi. Selvityksessä ei kuitenkaan esitetä muuta kuin että Palovaara voisi olla soveltuva alue (lähde: sähköpostivastaus, Juha Piisilä, Lapin liitto). Lisäksi Lapin Liiton poissulkevassa puskurianalyysissä linnustotietojen aineistona on Arvokkaat linnustoalueet (IBA/FINIBA), etäisyytenä 2000 m ja lähteenä BirdLife Suomi. Tämän

valituksen liitteenä olevasta Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry:n vetoomuksesta Lapin liitolle (liite 11) selviää, että BirdLife Suomen tietoja on käytetty luvatta ja niitä on tulkittu väärin. Lapin liiton tuulivoimaselvitys ei myöskään ole virallinen kaavoitusta tai rakentamista ohjaava dokumentti, eikä sen pohjalta ole laadittu tai suunniteltu laadittavan tuulivoimaa koskevaa maakuntakaavaa.

Lisäksi wpd Suomi Oy väittää vastineessaan, että: ”Kymmenen metrin korotus on vaikeaa tai melkein mahdotonta huomata luonnossa eikä korotuksella ole merkittäviä vaikutuksia maisemaan”. Voimalakokojen vertailun perusteella (liite 7) kyse on luonnon kannalta huomattavasta muutoksesta.

Kaiken lisäksi vuonna 2022 hyväksytyt vanhat rakennusluvut, joille yleiskaavasta poikkeamista haetaan tuulivoimalan korkeuden ja leveyden aiheuttamien voimala-alueen ylityksien takia, perustuvat vanhemman ajanjakson puutteellisiin linnustoselvityksiin, jotka on tehty maastossa vuonna 2014 ja muilta osin vuosille 2006–2010 (Lintuatlas). Ne eivät vastaa nykyisiä vaatimuksia linnustoselvityksistä. Kirjallisuuden perusteella asiaan on alettu kiinnittää paremmin huomiota vasta vuoden 2014 jälkeen. Myös ELY on alkanut kiinnittää huomiota luonto- ja linnustoselvitysten puutteisiin. Fossiilivapaan energian tuottaminen ei saa heikentää ekologisia käytäviä eikä luonnon monimuotoisuuden tarjoamaa suojaa. Jo Uusiutuvat ry on tiedotteessaan todennut, että tuulivoimaa ei pidä rakentaa luonnontilaisille alueille.

Lepakkoselvitys

Lepakkoselvitykset on tehty vuonna 2014 eli niistä on kulunut nyt 11 vuotta. Niiden ajantasaisuus ja riittävyys on todennäköisesti heikentynyt. Lepakkoselvitykset vaativat tuoretta tietoa, koska lepakkokannat ja niiden liikkumisreitit voivat muuttua melko nopeasti esimerkiksi elinympäristömuutosten, ilmastonmuutoksen ja ihmistoiminnan seurauksena. Lepakoiden käyttämät lisääntymis-, levähdys- ja ruokailualueet voivat vaihdella vuosien mittaan. Länsi-Lapissa on havaittu runsastuvaa pohjanlepakkokantaa, esimerkiksi vuonna 2019 julkaistun uutisen mukaan: <https://yle.fi/a/3-10912576>. Turun yliopiston tutkimuksen (Gaultier, Lilley, Vesterinen, Brommer: The presence of wind turbines repels bats in boreal forests 2023) mukaan lepakot välttävät tuulivoimaloita vähintään 800 metrin tai yli kilometrin etäisyydeltä. Kaikki suomalaiset lepakkolajit kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lepakoiden vahva suojelullinen asema velvoittaa huomioimaan ne myös osana tuulivoimarakentamista ynnä muuta maankäytön suunnittelua.

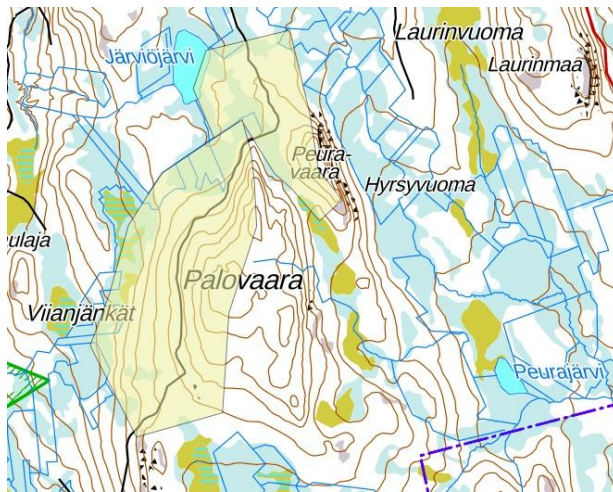
Pohjavesialueelle rakentamisen ympäristövaikutukset tulee arvioida uudestaan

wpd Suomi Oy:n yleiskartta (liite 5) esittää pohjavesialueen ja sen muodostumisalueen virheellisesti. Pohjavesialue vastaa aluetta, joka on kuvattu

taustasta heikosti erottuvalla viivalla ja jota selitteessä virheellisesti kutsutaan pohjaveden muodostumisalueeksi.

Palovaaran ja Peuravaaran pohjavesialueiden luokitus on tarkistettu vuonna 2018. Kuvan 1 esittämässä MML:n Paikkatietoikkunan kartassa pohjavesialueet on merkitty kellanvihreällä. On tärkeää, että ELY-keskus on tutkinut pohjavesialueen rajat kuten laissa 1299/2009 mainitaan: Pohjavesialueen määrittämiseksi alueesta laaditaan hydrogeologinen yleiskuvaus, kuvaus alueen maa- ja kallioperän yleispiirteistä sekä arvioidaan alueella muodostuvan pohjaveden määrä, vedenkorkeus ja virtaussuunnat.

Tai että kuten asetuksessa 1040/2006 § 8a-e määritetään eli tehnyt uuden rajauksen lain mukaisesti sisältäen asetuksessa mainitut tiedot rajauksista. Vaadimme, että hallinto-oikeus pyytää tietoonsa rajauksen perusteet sekä sen, että onko rajausta tehty uusimman lainsäädännön mukaisesti.

Kuva 1. Paikkatietoikkunan pohjavesialuekartta.

Palovaaran hankealueen luoteisosassa on kuvassa 1 esitetty pinta- ja maaekosysteemeille tärkeä E-luokan pohjavesialue, jonne on tarkoitus sijoittaa kuusi voimalaa (liite 5). Perustuksia varten maata kaivetaan vähintään 3-4 metrin syvyydeltä (liite 6). Alueelle rakennetaan myös sähköasemalle johtavia tieto- ja sähköverkkoja varten kaivantoja, jotka voivat vaikuttaa pohjaveden tasoon ja määrään. YVAssa (2015) todetaan, että voimalan perustaminen voi vaatia pohjaveden alentamista, jotta saavutetaan rakennusteknisesti järkevä anturakoko ja perustamissyvyys.

Voimaloiden wtg3, wtg5, wtg7 ja wtg9 perustukset ovat selvästi pohjavesialueella, ja pohjavesialuerajauksen tarkkuudesta riippuen pohjavesialueelle sijoitetaan myös voimaloiden wtg4 ja wtg10 perustukset. Voimalan wtg6 perustus on etäämpänä mutta sen tuulivoima-alue yhdistyy wtg4:n tv-alueen kanssa ja on osin pohjavesialueella.

Huoltotie voimaloilta wtg4 ja wtg6 voimalalle wtg9 rakennetaan pohjavesialueelle, voimalalta wtg3 lähtien pohjaveden muodostumisalueelle. Viiden voimalan huoltotie on tarkoitus rakentaa kiertämään pohjavesialueen eteläosan kautta.

Hankealueen inventoiduista lähteistä 12 lähdettä on luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista, vesilain 2. luvun 11 § tarkoittamaa arvokasta pienvettä, joiden pilaaminen on kielletty. Pohjavesialueella on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä neljä lähdettä sisältävä kohde ja alempana kaksi yhden lähteen sisältävää kohdetta. Näiden luontotyyppien suojelun tai säilymisen kannalta on purkautuvan pohjaveden määrällä ja laadulla tärkeä merkitys.

Pohjavesialueelle rakentaminen on riski. Rakentamisen vaikutuksista pohjaveteen on olemassa yhdyskunnan vedenhankintaa koskeva korkeimman oikeuden päätös, jossa tuodaan esiin myös koneöljyjen pääsy luontoon yhtenä ympäristöriskinä.

<https://finlex.fi/fi/oikeuskaytanto/korkein-hallinto-oikeus/muut-paatokset/2017/2581?language=fin>

Perustusten on kestävä tuulten synnyttämien voimakkaiden taivutusmomenttien aiheuttamia dynaamisia veto- ja puristusvoimia, jolloin näitä voimia huonosti vastustava betoni antaa myöten säröytymällä. On arveltu, että betonin karbonisaatio eli rautaa suojaavan betonin emäksisyyden väheneminen yhdessä veden imeytymisen kanssa nopeuttaa ruostumista. On epäselvää, onko kyseessä jäte ja mitä tällaiselle määrälle betonia ja terästä on tehtävä ja mitä on järkevää tehdä tuulivoimakäytön päättyessä.

Jääviysepäilyn perusteella menettelyvirhe

Olemme saaneet paikallisilta tietoomme, että päätöksenteossa olisi ollut mukana esteellinen henkilö. Valituksen kohteena olevassa päätöksessä on ilmeinen menettelyvirhe, jos päätöksentekoon osallistui henkilö, joka on jäävi. Päätöksentekijä on toiminut paikallisen sähköyhtiön sekä sen emoyhtiön hallituksen jäsenenä, ja tämä yhtiö hyötyy suoraan tai välillisesti tuulivoimahankkeen toteutumisesta omalla verkkoalueellaan. Tämä taloudellinen intressi on omiaan vaikuttamaan päätöksentekijän puolueettomuuteen ja esteellisyyteen kyseisessä asiassa.

Jos näin on, asian käsittelyssä on näin ollen rikottu hallintolain 28 §:ssä säädettyä esteellisyyssäännöstä, jonka mukaan virkamies tai luottamushenkilö on esteellinen asioissa, joissa hänellä on henkilökohtainen taloudellinen etu. Koska jääviyttä ei ole ilmoitettu tai esteellisyydestä pidäyttyä, päätös on tehty lainvastaisesti ja se tulee kumota. Pyydämme hallinto-oikeutta selvittämään, onko päätöksenteossa rikottu edellä mainittua säännöstä.

YHTEENVETO

Valituksessa vaadimme ensisijaisesti kaikkien poikkeamislupapäätösten kumoamista samalle kohteelle myönnetyn kahden erilaisen rakennusluvan takia. Emme hyväksy yhdenkään voimalan kaavaan merkittyjen enimmäiskorkeuden emmekä tuulivoimalan alueen rajan ylittämistä. Toissijaisesti vaadimme päätösten kumoamista, koska niiden selvityksenä ollut ympäristövaikutusten arviointi ei kata tätä voimalarakennetta, ja on riittämätön, sekä vanhentunut. Vaadimme että päätöksenteon tueksi on tehtävä uusi ympäristövaikutusten

arviointi uusien tuulivoimalatyyppeiden poiketessa vaikutusalueeltaan huomattavasti vanhan rakennusluvan mukaisesta tuulivoimalatyypistä.

Pyydämme mahdollisuutta täydentää valitusta myöhemmin.

Pellossa 26.5.2025

Ylitornion - Pellon Luonto ry

Seija Piippola	Saara Laivamaa
puheenjohtaja	varapuheenjohtaja

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös perusteluineen ja mahdolliset lisätietopyynnot pyydetään lähettämään yhdistyksen sähköpostiosoitteeseen: ylitornio-pello@sll.fi

Liitteet:

1. Poikkeamispäätökset
2. Vanha rakennuslupa
3. Vanhan rakennusluvan jatkolupa
4. Poikkeamishakemukset
5. Yleiskartta poikkeamishakemuksessa
6. Julkisivupiirustus poikkeamishakemuksessa
7. Voimalakokojen vertailu
8. Huomautus poikkeamishakemukseen
9. Vastine huomautukseen
10. Luonto- ja linnust selvitys, FCG, 10.4.2015
11. Vetoamus Lapin liitolle, Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry